AREVELK
Siyasi, İktisadi ve edebi yevmi gazete
Galata, Tunel itisalinde, Billur Sokak
No. 10

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ՏԱՐԵԿԱՆ
ՅՈՒՐՔԻՈՅ	700 ՂՐՇ.	1400 ՂՐՇ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ	110 ՖՐ.	200 ՖՐ.
ԱՄԵՐԻԿԱ	9 ՏՈԼԱՐ	15 ՏՈԼԱՐ

AREVELK
ԱՐԵՒԵԼՔ

ՀԵՌԱՁԱՅՆ 40852 ◆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ—ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ ◆ Telefon 40852

Պիլուր փողոց թիւ 10
Ղալաթիա, Թիւնելի կից

AREVELK
Quotidien Arménien Politique
Economique et Littéraire
Galata, B. P. 1203
ԽՄԲԱԳՐՈՂՆԵՐ
ԽՈՐԷՆ ՀԱՄԱՀԵԱՆ

ՓԱՐԻԶԻ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Փարիզի խորհրդակցութիւններուն արդիւնքը առ այժմ հետեւեալ կերպով ի յայտ կուգայ.—

1. Առ այժմ Աւստրիա կը հաւանի Հապսպուրկներու վերադարձի խնդիր չյուզել։

2. Ռումանիոյ Քարոլ թագաւորին և նախարար Մ. Թիթուլէսքուին, ինչպէս նաեւ Թուրքիոյ արտաքին գործոց վար Գ. Բիւշաբ Արասի Ցրանսայի արտաքին նախարար Մ. Ֆլանդէնի հետ տեսակցութիւնները լուրջ հիման վրայ դրած են եւրոպական հաւաքական ապահովութեան խնդիրը։

3. Ցրանսա, Պելճիքա, Փոքր Համաձայնութիւն, Պալքանեան Ուխտ, Ռուսիա և Անգլիա բացարձակ կողմնակից են գոյավիճակը պահպանելու։

4. Պատնէշին միւս կողմը կը մնան Գերմանիա, Լեհաստան, Հունգարիա և Պուլկարիա։

5. Իտալիոյ դիրքը խորհրդաւոր է, բայց աւելի Գերմանիոյ պէսքին հակում ունի և ուսանողներու ուղղած կոչին մէջ իսկ կը յայտնէ թէ պատրաստ է պատերազմի։

Փարիզի անցուդարձերու մասին հետեւեալ նոր հեռագիրները հասած են.—

ՍՈՎԵԵԹ ՌՈՒՄԷՆ ՈՒԽՏԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 7.— Հավասէն.— Սովեէթ ռումէն ուխտը յոր և նման է Ցրանսա-Լեհաստան և ասա չէխոսլովաք ուխտերուն, այսինքն Ռուսիա անմիջապէս շարժման մէջ պիտի մանէ՝ առումէն հունգար կամ գերման և չէխ պատերազմի մը պարագային։

Սովեէթ ուժերուն Ռումանիայէն անցնելու խնդիրը բաւական վիճաբանութեան պատճառ եղաւ, բայց Ազգերու Ուխտին 16րդ յօդուածին համաձայն, պէտք չեղաւ այս մասին մասնաւոր յօդուած մը աւելցնել։

Իսկ Պեսարապիոյ խնդիրը բոլորովին լուծուած է և չվախցուիր որ ռուսական բանակը Պեսարապիայէն անցած ժամանակ միջադէպեր պատահին։

ԻԹԽԱՆ ՓՕԼ ԿԸ ՏԵՍԱԿՑԻ ՐԻԻԹՑԻԻ ԱՐԱՍԻ ՀԵՏ

ՓԱՐԻԶ, 7.— Եուկոսլաւիոյ խնամակալ իշխան Փօլ երէկ կէս օրէն վերջ ընդունեց Գ. Բիւշաբ Արասը և Մ. Թիթուլէսքուն։ Տեսակցութիւնը դարձաւ Դանուբեան Ուխտի ծրագրին շուրջ։

ԻԹԽԱՆ ԹԹԱՐՀԷՆՊԷՐԿ ԿԸ ԽՕՍԻ

ՓԱՐԻԶ, 7.— «Փըթի Փարիզիէն» կը հրատարակէ իշխան ՇԹարհէնպէրկի մէկ տեսակցութիւնը, որուն մէջ իշխանը կ'ըսէ.—

«Փարիզի կարծիքի ազատ փոխանակութիւնները զօրացուցին երկու երկիրներուն աւանդական բարեկամութիւնը։ Մեր արտաքին քաղաքականութիւնը ուղիղ գիծի մը կը հետեւի. անոր պերագոյն նպատակն է կեդրոնացնել կարգ կանոնն ու խաղաղութիւնը՝ գործակցութեամբ բոլոր շահակիցներուն և իւրաքանչիւրին անկախութեան ու արժանապատուութեան սահմանին մէջ։

ՑՐԱՆՍԱՑԻ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ԵՒ ԵՈՒԿՕՍԼԱՒԻՈՅ ԽՆԱՄԱԿԱԼԸ ԿԸ ՏԵՍԱԿՑԻՆ

ՓԱՐԻԶ, 7.— Հանրապետութեան նախագահ Լբրուէօն Էլիզէի պալատին մէջ ընդունեց Եուկոսլաւիոյ խնամակալ իշխան Փօլը։

ԳՕՆԳՕՐՏԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ԱՐԻՒՆԱՀԵՂՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ ԻՆՉՊԷՍ ՏՕՆՈՒԵՑԱՒ

ՓԱՐԻԶ, 7.— 6 Փետր. 1934ի դէպքերուն զոհերուն ի յիշատակ կրօնական զանազան արարողութիւններ տեղի ունեցան։

Գլխաւոր հանդէսը տեղի ունեցաւ «Նոթրը Տամ»ի Մայր եկեղեցիին մէջ՝ մեծ բազմութեան մը ներկայութեան, որոնց մէջ կը նշմարուէին քաղաքապետական ժողովի նախագահ Մ. Բիւֆ, ժողովին դիւանը, Փարիզի կուսակալը, ոստիկանապետը և բազմաթիւ ծերակուտականներ ու երեսփոխաններ։

Բազմաթիւ անհատներ Գոնգորի հրապարակը այցելեցին ամբողջ օրը։ Ո՛եւէ միջադէպ չպատահեցաւ։ Բիւֆ ծաղկեպսակ մը բերած ըլլալով հրապարակը, նշմարուեցաւ ժողովուրդին կողմէ և համակրական ցոյցերու առարկայ եղաւ։

Պալքանեան անցուդարձեր

ՍՕՖԻԱ, 7.— Զրոյց կը շրջի թէ Ռումանիոյ Քարոլ թագաւորը Մայիսի սկիզբը Պորիս թագաւորին պիտի այցելէ, Պելկրատ այցելելէ վերջ։

Հաւատքմանի գլուխը միշտ կ'երեւայ ՆՈՐ ՔՆՆՈՒԹԵԱՆ ՊԷՏՔ ՉՏԵՍՆՈՒԻՐ

ՈՒԱՇԻՆԳԹՐԸ 7.— Ընդհ. դատախազ Գրմինկ յայտարարեց թէ էինամիտ պերկի զուգին առեւանգումի խնդրին մէջ այլ եւս նոր քննութիւն չի տեսնուիր, բայց դիւրութիւններ պիտի տայ Նիւ Ճըրսիի ընելու պէտք չի տեսներ, բայց դիւրութիւններ պիտի տայ Նիւ Ճըրսիի իշխանութիւններուն զատական թղթածրարը քննելու մասին։

Միւս կողմէ հանրապետական կուսակցութիւնը որոշեց կուսակցապետ Հոֆմանը, որ թեան նախագահութենէն զրկել Նիւ Ճըրսիի կառավարիչ Հոֆմանը, որ բուռն կերպով կը պաշտպանէ ոճրագործը։

ԴԷՊՔԵՐԸ ԾԱՅՐ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

ՃԱԲՈՆ ԵՒ ՄԱՆՉՈՒՐԻԱ ՈՒԺԵՐ ՄՕՆԿՕԼԻԱ Կ'ԱՐՇԱՒԵՆ

Ճաբոն հաւաստիքներ կուտայ Ռուսիոյ

ՏՈՒՏՏԷՆ, 7.— Ռիւթէր.— Ճաբոն և Մանչուրիա բանակները որոշեցին յառաջանալ զէպի արտաքին Մոնկոլիոյ սահմանագլուխը։ Կէս պաշտօնական զեկոյց մը կ'ըսէ թէ արտաքին Մոնկոլիա և Սովեէթները լուրնական զեկոյց մը կ'ըսէ թէ արտաքին Մանչուրիոյ Մոնկոլիա ամբողջ Մանչուրիոյ սահմանաջրէն պատերազմի կը պատրաստուին ամբողջ գլուխին վրայ, ուր ընդհարումները աւելի յաճախագէպ կը դառնան։

ԹՕՔԻՕ, 7.— Արտաքին, ծովային եւ պատերազմական նախարարներուն խորհրդակցութենէն վերջ, որոշուեցաւ հետեւեալ զեկոյցը ուղղել Մոսկուայի.—

1.— Ճաբոն կառավարութիւնը Սովեէթներու հանդէպ ոչ եւ է պատրանական կամ յարձակողական քաղաքականութիւն չի հետապնդեր։

2.— Մանչու եւ Սովեէթ սահմանագլուխին ճշգրիտը անհրաժեշտ կը նկատէ։

3.— Ինչպէս նաեւ Սովեէթ ուժերուն սահմանագլուխէն հեռ քաշուիլը։

ՓԷՔԻՆ, 7. 5000 մանչու եւ մոնկոլ զինուորներ կը պատրաստուին Սուեանի չինական նահանգը արշաւել։

Ցրանսայի մէջ ալ զորձերը կը բացուին

ՓԱՐԻԶ 7.—Ցրանսական Դրամատունը զեղչի սակը 4էն 3ուկէսի իջեցուց։ Մամուլը նպաստաւոր կերպով կը մեկնէ այս զեղչը, բաղդատելով Նոյեմբերի կացութեան հետ երբ զեղչի սակը 6 էր։

«Ժուռնալ» կ'ըսէ թէ ճարտարարգործական և առեւտուր. հաստատութիւնները գործերու վերաբացման նշան պիտի նկատեն այս որոշումը, որ արուեցաւ՝ նկատի ունենալով որ ոսկին դարձեալ Ամերիկայէն զէպի Ցրանսա վերադառնալ սկսած է։

«Ժուռնալ» կ'աւելցնէ թէ երկրագործներուն վիճակը բարւոքած է և տուրքերու գանձումը աւելցած։

Ճարտարարուեստի և առեւտուրի չատ մը ճիւղերու մէջ սկսած է խնդրանքի հոսանք մը, որ աչքառու է իբր նշան անտես. տագնապին տակաւ վերջանալուն։

Եթովպիոյ մէկ միլիոն անգլ. ոսկի

ԼՈՆՏՏՀՆ, 7.— Նիւեսրքրթ տեղանաւոր Զէրթօք որ ասկէ առաջ բանակցութիւններ կատարած էր Եթովպիոյ դեսպանատան հետ, այսօր հեռագրեց դեսպանատան թէ, կարգ մը մեծաշնորհներու փոխարէն, ի վիճակի է Եթովպիոյ տրամադրել մէկ միլիոն սթէրլինի փոխառութիւն մը։

Գերմանիոյ հին գաղթավայրերը

ԼՈՆՏՈՆ, 7.— Պերլինէն լուր կը տրուի թէ, օդային նախկին նախարար Լորտ Լոնտոնտէրրի Մ. Հիթլէրի եւ Ռիպէնթրոփի տուած կէս պաշտօնական այցելութեան մը միջոցին գերման գաղթավայրերու խնդիրը յուզուեցաւ։

Լորտ Լոնտոնտէրրի Պերլին գացած էր ոլիմպիական խաղերու բացման հանդէսին ներկայ գտնուելու համար։

Մ. Ռիպէնթրոփ իր պահանջը մէջտեղ դրաւ սա հիման վրայ թէ՝ Գերմանիա իրաւունքներու հաւասարութիւն պէտք է վայելէ։ Գերմանիոյ պատիւը կը պահանջէ որ իր հին գաղթավայրերը իրեն վերադարձուին, Գերմանիոյ վերաշինութեան միակ պատճառը Սովեէթներու չափազանց կերպով զինուելու հետամուտ է։

Մասնաւոր աղբիւրէ կը տեղեկացուի թէ գերման հին գաղթավայրերու հարցը դիւանագիտական ճամբով չյուզուեցաւ, այլ անգլուգերման բարեկամութեան Ցանձնաժողովներու նախագահ Ռիպէնթրոփի եւ Լորտ Մաունթ Թըմփըլի միջեւ։ Լաւատեղեակ շրջանակները բոլորովին կ'անգիտանան այս վիճաբանութիւնները եւ կ'ըսեն թէ կառավարութիւնը բնաւ այս տեսակ պաշտօն մը չյանձնեց Լորտ Լոնտոնտէրրի։

Խորհրդարանական շրջանակները կ'ըսեն թէ այս խօսակցութիւնները նախաքայլեր են՝ զնեին հարթելու համար, որպէս զի Գերմանիա պաշտօնապէս դիմում կատարէ եթէ անպաշտօն կարծիքներու փոխանակութիւնները համոզումներ ընչեն այս վերջնոյն թէ կրնայ յոյսեր ունենալ նպաստաւոր լուծման մասին։

Յունաստանի թագաւորը տիկնաթոռուքի՞ւն կը հաստատէ

ՓԱՐԻԶ, 7.— Աթէնքէն կը հաղորդեն թէ, վէնիզէլոսեան սպանութիւն բանակին մէջ վերահաստատուիլի խնդիրը լուծելու համար, թագաւորին թելադրութեամբ դահլիճը հրաւիրուած օրէնք մը հրատարակեց, որով թագաւորը բանակին վերին քննիչը կ'ելլայ եւ իրաւունք կ'ստանայ սպաներ անուանելու։

Աթէնքի շրջանակները թագաւորին այս ժէսթին մէջ կը տեսնեն նախաքայլ մը դէպի արքայական տիկնաթոռութեան մը հաստատումին, քանի որ անոր այդ թելադրութիւնը պաշտօնապէս կը ներկայացուի իբրեւ կառավարական որոշում մը։

Նոր դէպքեր Սուրիոյ մէջ

ՊԵՅՐՈՒԹ, 7.— Համայի մզկիթին մօտ նոր դէպքեր պատահեցան։ Ամբոխը քաղաքին կարեւոր փողոցներուն վրայ խանութներուն ապատեփեզները լարկոծեց։ Ոստիկանութիւնը չկրցաւ դէպքերուն առաջքը առնել։ Զօրքերը միջամտեցին, ուսանողները գիմադրեցին, զինուորները կրակեցին։ 7 հոգի սպաննուեցան։

ԻՏԱԼԵՒՀԱՊԷՇ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Իտալացիք յարձակողականի վերսկսան

Արտասահմանէն 500 լեռնային թնդանօթ ՍՏԱՑԱՆ ՀԱՊԷՇՆԵՐԸ

ՏՕԼՕ 7.—Սթէֆանիէն.—Իտալ. յարձակողականը վերսկսաւ։ Լամա Միլինարի գրաւումով։ Նախապէս գրաւուած Սիտամօ և Գորանա վայրերը ամրացուեցան։ Մաքրագործումը կը շարունակուի. գերիներ և կենդանիներ կը բռնուին։ Մեծ դժուարութիւններով 14 քիլոմէթր երկայնութեամբ նոր ճամբայ մը շինուեցաւ ժայռերու մէջէն։

ՀԱՊԷՇ ԲԱՆԱԿԸ ԿԸ ԶՕՐԱՆԱՑ

ԱՏԻՍ ԱԲԱԲԱ 7.—150 նոր օդնական ուժեր հասան հարաւային գաւառներէն։ Արտասահմանէն 500 լեռնային թնդանօթներ հասան։

ՀԱՊԷՇՆԵՐՈՒՆ ԴԻՐՔԸ ԳԵՐԱԿԱՅԻՈ Է

ԱՏԻՍ ԱԲԱԲԱ 7.—Մաքալլէի մէջ երկար տարի բնակող Եւրոպացի մը յայտարարեց թէ, Թիկրէի ճակատին վրայ Հապէշները մանաւանդ բարոյական գերակշռութիւն մը ունին. անոնք հիմա կը նախընտրեն յելուզակային պատերազմը որ կ'ստիպեցնէ Իտալացիները։

ՀԱԿԱՏՆԵՐՈՒ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆՓՈՓՈԽ

ԼՈՆՏՈՆ 7.—Ռիւթէրէն.—Հիւսիսային ճակատին մէջ ոչ եւ է փոփոխութիւն չկայ. երկու կողմէն ծանուցուած յաղթանակները պարապ յաղթանակներ դուրս եկան։

Հարաւային ճակատին վրայ Կրացիանի իր դիրքերը կ'ամրացնէ։

Իտալական օդանաւեր առջի օր ռմբակոծեցին Պտլի նահանգին մայրաքաղաք Մակալօն։ Մէկ հոգի սպաննուեցաւ եւ ութը տուն այրեցան։

ԱՆԳԼԻԱ ԿԸ ԲՈՂՈՔԷ

ԺԸՆԵՒ, 7.— Անգլ. կառավարութիւնը Ազգաժողովի քարտուղարութեան ծանուցագիր մը յանձնեց, որով կը բողոքէ Իտալացիներու այն յայտարարութեան դէմ, որու համաձայն Հապէշները անգլ. արտադրութիւն «տըմ տըմ» գնդակներ կը գործածեն։

Անգլ. ոչ եւ է առեւտրական տուն այդ տեսակ գնդակներ հայթայթած չէ Եթովպիոյ։

Քարիւղի խնդիրը

ԺԸՆԵՒ, 7.— Քարիւղի մասնագէտներու յանձնախումբը զումարուեցաւ և ընդունեց քարիւղի նման նիւթերուն մասին ենթակայական տեղեկագիրը։

Մասնախումբը որոշեց որ ոչ եւ է երկիր կրնայ օգտուիլ իր սովորական սպառումէն 15 կամ 20 առ հարիւր աւելի։

Կը կարծուի թէ քարիւղի արգելքը բաւական պիտի ըլլայ վերջ տալու պատերազմին։

ԻՏԱԼԻԱ ԱՌԱՏ ՔԱՐԻՒՂ ԿԸ ՍՏԱՆԱՑ

ԼՈՆՏՈՆ, 7.— «Տէյլի Թէլէկրաֆ» կը գրէ թէ Իտալիա ի նախատեսութիւն քարիւղի արգելքին, Լոնտոնի մէջ վարձեց 20 սքանտինաւեան և 2 հելլէնական քարիւղաբարձ լոգենաւեր, որոնք իրեն համար պիտի աշխատին։

Նոյնպէս ուրիշ 13 սքանտինաւեան լոգենաւ վարձեց, Մեքսիկայէն ալ քարիւղ փոխադրելու համար։

Սնգարծութեան դէմ պայքարը Ցրանսայի մէջ

ՓԱՐԻԶ 7.—Նախարարաց Խորհուրդը անգործութեան դէմ պայքարելու մեջորիներու մասին որոշում ասաւ։ Այս նպատակաւ հանրօգուտ մեծ շինութիւններ պիտի կատարուին և անգործութեան դէմ ազգային ֆոնտ մը պիտի հիմնուի։

Տավօսի ոճիրին շուրջ

ՊԷՌՆ 7.—Դաշնակցային Խորհուրդը զբաղեցաւ կուսթօլիի դէմ գործուած խնդրով։ Խորհուրդը ցաւ յայտնեց օտար պետութեանց հասցէին մամուլին մէկ մասին կողմէ կատարուած յարձակումներուն համար։ Բայց այս հրատարակութեանց և ոճիրին միջեւ աեւէ կապ չի տեսներ։ Խորհուրդը որոշեց աւելի խստօրէն գործադրել մամուլի օրէնքը։

Ազգաժողովի կը տեղափոխուի

ԺԸՆԵՒ 7.—Ազգաժողովը ամսոյս 17ին պիտի տեղափոխուի մասնաւոր կերպով կառուցուած Արիանա պալատը։ Ան իր ներկայ շէնքին մէջ կը գտնուէր 1920էն ի վեր։

Տեղափոխութիւնը մէկ շաբաթ պիտի տեւէ։

Ընտր. օրէնքի բարեփոխում Ցրանսայի մէջ

ՓԱՐԻԶ 7.—Ներկուսական յանձնաժողովը որ կը զբաղի ընտրական օրէնքին բարեփոխումով, որոշեց 4էն 6ի բարձրացնել Երեսփ. ժողովին նստաշրջանը։

ԴԷՊԻ ՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

ՓԱՐԻԶ 7.—Երեսփ. ժողովի նոյն յանձնաժողովը վիճաբանեցաւ ընկերվարական Գրօքի առաջարկին վրայ, որ կը նախատեսէ իւրաքանչիւր գաւառի մէջ համեմատական դրութեան հաստատումը։ Խորհրդարանը երեքշաբթի պիտի վիճաբանի Գրօքի առաջարկի մասին։

ԿԻՆԸ ԵԹՈՎՊԻԱՅԻ ՄԷՋ

ՓԱՂԱՔ. ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

Գիւղին մէջ ուշադրութիւն առնել, քաղաքին մէջ կառավարչատան պաշտօնեայի մօտ, կ'արձանագրուի միութիւնը։ Այր ու կին մելանով իրենց բթամատները կը կոխեն թուղթի տակ, կը յայտարարեն իրենց ստացուածքը և կը մեռնին։

Ամուսնալուծման պարագային կը ներկայանան պաշտօնատունն՝ և կը յայտարարեն թէ կը բաժնուին։ Այսպէս կը միանան ու կը բաժնուին «Պա Հայլէ-Սելսիէ» (յանուն կայսեր) բացատրութիւն կրկնելով։

Բաժնուած ատեն անդրանիկ մանչը մօրը, անդրանիկ աղջիկը հօրը կը մնայ. միւս զաւակներուն համար վիճակ կը ձգեն։ Զաւակներուն մէջ օրինաւոր և ընկեցիկ չկայ։

Կին մը որքան ամուսին փոխէ, այնքան արժէք կը ստանայ և այնքան իրաւունք պարծենալու։ Կը պատմուի թէ նոյն իսկ ազնուական դասակարգի տուայզրէներ (տիկին) նախաձեռնար կը հաճարէին ամուսին փոխել՝ աւելի յարգ ստանալու համար։ Զատրիֆօ կայ բուսին, որ իբրեւ ջերմեռանդ հաւատացեալ հոգին աւանդեց օրհնեալ ջուրի մէջ, բազմաթիւ ամուսիններ փոխած էր։

ԿՐՕՆ. ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

Երբ ապրիներ կենակցելէ կամ քաղաքային միութեամբ ապրելէ յետոյ զաւակներ ունեցած են և երիկ-կնիկ փոխելու մտադրութիւն չունին՝ կը դիմեն քահանային, որպէսզի օրհնէ ապրիներու միութիւնը։ Այնուհետեւ բաժանում անկարելի է, անհաւատարմութիւնը դատապարտելի։ Այժմ ազնուական դասակարգի պատկանող անձեր կը միանան կրօնական օրհնութեամբ։

Եթէ անհատ մը ամուսնացած կին մը հրապուրէ և ամուսնէն յանցաքի վրայ բռնուի՝ տուգանք մը կը վճարէ իր գիրքին համեմատ և կ'ազատի դատարան երթալէ։

Իւրաքանչիւր ցեղախումբ ունի սեփական սովորութիւնը նշանուելու և ամուսնանալու։

Կալլաներու մօտ աղջիկը կը պահեցնեն երեք օր գրեթէ մերկ վիճակի մէջ և շուրջն անուշահոտ հոտեր կը ծխեն, մինչեւ որ նշանածը դայ։

Ամուսնութեան թեկնածուն կը ներկայանայ աղջկան ծնողքին՝ ալ ձեռքն առած խոտի փունջ մը, ձախը՝ կովու քակոր և կ'ըսէ.— «Երանի թէ սա երբեք չմռնէ տունդ իսկ ասիկա երբեք դուրս չելլէ տունէդ՝ եթէ խոստումս չպահեմ»։ Կը խոստանայ ուտելիք և ըմպելիք տալ կնկան՝ որքան ատեն որ ապրի ան։

Կալլաներն ալ բազակին են։ Առաջին կինը կը հայթայթէ միւսները։ Կինը ամուսնոյն կաւատուհին է։ Երբ ամուսինը մէկուն հաւնած է, կինը կ'երթայ աղջկան դուռը, կը նստի սեմին վրայ և կը գովաբանէ ամուսինը։ Եթէ աղջիկը հաւանի՝ հետը կը տանի տուն և հացկերոյթ կուտայ ընկերուհիին ծնողքին։ Ամուսինն ու նոր կնիկը տուն թողլով՝ կ'երթայ ընկերուհիին ծնողքին տունը՝ զաւակներն ալ հետը տանելով։ Հոն կը մնան 7 օր և յետոյ ծնողքին հետ կը վերադառնայ ամուսնոյն քով՝ ներս կայ ըլլալու համար ասոր տուած հացկերոյթին։ Սեղանին կը ծառայէ նոր հարսը։ Այնուհետեւ միասին կ'ապրին նոյն արարողութիւնը կը կրկնուի, երբ ամուսինը երրորդի մէն ալ սխրժակ ունենայ։

Կալլաներու մօտ, ինչպէս դեղին Ժողովուրդներու, առաջին կինը նախապատիւ կը համարուի, մինչդեռ Սոմալիներու մօտ սեռային քմայքին համեմատ կիներէն մէկը աւելի յարգ կը ստանայ։

Երբ Կալլա մը մեռնի, ստացուածքը կը մնայ անդրանիկ զաւակին։ Եթէ հօրը մահէն առաջ չափահաս ըլլայ ազան, հայրը 2 կամ 3 կով կուտայ և կը ճամբէ զայն։ Անդրանիկին ժառանգութեան պարագային, եղբայրը պարտաւոր է քոյրերուն նուէր տալ ամուսնութեան պարագային։ Երբ մեծ եղբայրը կը մեռնի, պզտիկը այրիին հետ կ'ամուսնանայ, բայց ծնած զաւակները կնոջ առջին ամուսնին զաւակները կը սեպուին։

Կալլաներու մօտ ալ ամուսնական հաւատարմութիւն գոյութիւն չունի։ Կինն ալ դիւրահաղորդ է և իրաւունք ունի պարբերաբար սիրահար մը հիւրընկալելու։ Սիրահարը տուն կը մտնէ՝ իրեն գրաւ մօտ դնելով։ Երբ ամուսինը դայ և նիզակը տեսնէ, ներս չի մտներ, մինչեւ որ սիրահարը չմեկնի։

Սոմալիյի երիտասարդը ամուսնանալու համար նուէրներ կը տանի աղջկան ծնողքին։ Ընդհանրապէս ոչխար կամ ծխախոտ, կամ երկուքն ալ։ Ցետոյ կը բանակցին իրարու հետ վճարման մասին։

Թեկնածուն պարտաւոր է 12—20 ուղտ յանձնելու։ Ամուսնութենէն առաջ երիտասարդը կը կատծեն, միեւնոյն ատեն գլխուն վրայ սուրեր կը շարժեն։ Ինքնայրէ մը յետոյ, թափօր կը կազմեն և աղջկան տունը կ'երթան. դրան առջեւ ատափակ քարի մը վրայ ոչխար մը կը խեղդեն։ Հրաւիրեալները քարին վրայ կը կոխեն և մաղթանքներ կ'ընեն երիտասարդին, որ տուն մտնելով կը մարակէ նշանածը. հասկցնելու համար թէ ինքէ այլեւս իր տէրը։ Այնուհետեւ կինը կ'աշխատի անասունի մը նման։

Տ նքալի ցեղին մէջ ամուսնութեան թեկնածուն պէտք է թշնամի ցեղէ մը անհատներ սպաննէ և անոնց առնանդամներով թեւերը զարդարած՝ ներկայանայ հարսնցու աղջկան ծնողքին։ Արարողութիւնը պարզ է. թեկնածուն հոն կը մնայ, իրիկունը կրակ կը վառեն խրճիթին առջեւ, երիտասարդ եւ երիտասարդուհի կը պարին կրակին շուրջ՝ մէկուն թեւերը զարկարուած, միւսին ականջներէն, քթին ծակերէն և շրթունքներէն օղեր կախուած։

Արարողութենէն յետոյ ծանօթներու մեկնելուն սպասելու պէտք չկայ, հնազանդելու համար բնութեան հրամանին։

Հապէշներու մօտ ընտանիք չի կայ բառին սեւէ իմաստով։

Անոնց մէջ ազգականական կապ չկայ. ազգականութիւնը խառնուած է այլազան տարրերու հետ. արեան կապը կը հակասէ ժառանգականութեան. բազմակնութիւնը կը տարրալուծէ ազգականութիւնը։ Ոչ պետութիւնը կարգապահութեան տակ դրած է. ոչ ալ եկեղեցին հակակշիռի տակ առած է ամուսնութիւնը։

Սեռային այս անկարգապահութեան զոհն է կինը։ Տունը ամուր հիմ չունի, կինն ալ ընկերային որոշ դիրքի է։ Հապէշուհին ոչ դիրք, ոչ ալ ընկերային դեր ունի։ Ամուսնալուծումը կը ջնջէ մօր մը արժանաւորութիւնը, որովհետեւ ոչ կրօնական ուժ, ոչ ալ մարդկային պատասխանատուութեան զգացումը կը զսպեն սեռային կեանքը։

Կնոջ ամուսինը յաճախ երախային հայրը չէ և չի կրնար հայրաբար վարուիլ տան մէջ։ Մերձաւոր արենակցութիւնը կը ճշդուի մօր կողմէ միայն։ Սովորական յիշողութիւն է «Թաթապահ» (հայրիկդ ո՞վ է) բառը՝ ուղղուած հակառակորդ անհատի մը։ Ըսել կ'ուզէ թէ հակառակորդը չի կրնար ճանչնալ հարազատ հայրը։

Բարքերու տնկարգապահութենէն անկարելի է որոշել ընտանեկան ոեւէ ձեւ։ Զկայ կարգապահութիւն, որովհետեւ չկայ օրէնք այր ու կնոջ յարաբերութիւններուն միջատոգ. ազատութիւնը սահմանափակող. բնազդը սանձող։ Զկայ ձեւ, որովհետեւ միութիւններու տեւականութիւն չկայ։

Եթովպացին ընդունակ է եւ հապէշը մասնաւորաբար, ոչ բազմայր են, ոչ ալ բազմակն նոյն ժամանակին և նոյն տան մէջ, մէկ կին և միայր են կարճ տեւողութեամբ, իսկ ժամանակի ընթացքին բազմայր և բազմակին։

Գոյութիւն չունի նահապետական ընտանիքը, ուր նոյն անձէն սերած անհատներ կը հաւաքուին նոյն տանիքին տակ և միացած են նոյն հեղինակութեան տակ բարոյական կապով մը։ Զկայ մայրական ընտանիք, ուր մօր հեղինակութիւնը գերազանց է իրմէ ծնած սերունդին և ամուսնին վրայ։

Հապէշ կղերը արհամարհած չէ կինը։ Զինուորական և աշխարհիկ տարրերուն նման ապրած է շուայտ կեանք մը և պահ մը անդրադարձած չէ իր եկեղեցական հանգամանքին վրայ։ Հոս ալ չկայ ոչ մէկ կանոն, ոչ մէկ կարգապահութիւն։ Ամուսնացած ըլլալու է ձեռնադրուելէ առաջ. բայց կրնայ դիւրութեամբ ձգել սքեմը։ Կուսակրօնութիւնը, որ պարտադիր է վանականին համար, բառ մըն է միայն։ Ամէնուն համար պտակ ու ընտանիք անուանական են։ Եկեղեցականին ու աշխարհիկին համար չկայ կեանքի գործունէութեան սեւէ բարոյական հիմ։

ՄԵՄՈՒԼ

ԲԺԻՇԿԻ ՊԷՏՔԸ ԵՐԿՐԻՆ ՄԷՋ

«Ուլուսի» խմբագրապետ Գ. Ֆայիզ Բըֆքը Աթայ հետեւեալը կը գրէ.—

Իսթանպուլի թերթերու մէջ նոր վիճաբանութիւններ տեսի ու նեցուն քաղաքին բժիշկներուն ոչ շահաբեր վիճակին շուրջ։ Բաւական տարօրինակ հակասութիւն մը կայ երկրին մեծ մասին մէջ տիրող բժիշկի սովին և գուցէ միմիայն Իսթանպուլի յատուկ բժիշկի մըրցակցութեան միջեւ։

Գիտենք թէ մեր երկրին 424 գաւառակներէն (գազա)— ուր օրէնքը կը տրամադրէ բժիշկ մը պահել—120ին մէջ տակաւին բժիշկ գոյութիւն չունի։ Առողջապահական գործավարութեան պաշտօնի հրաւէր կարդացող ծանուցումները անպատասխանի կը մնան։ Թէպէտեւ երկրին մէջ քիչ է բժիշկի թիւը. երբ բնակչութեան թիւին հետ բաղդատենք 2700 բժիշկը. կը տեսնենք որ 6000 հոգիի մէկ բժիշկ կ'իյնայ։ Մինչ բժիշկներու այս թիւին 1000էն աւելին Իսթանպուլի մէջ կը գտնուին. որով, միայն մեր այս քաղաքին մէջ է որ 700 անձի դէմ մէկ բժիշկ ունինք։ Իսկ մնացեալ 1700 բժիշկին մեծ մասն ալ Անգարայի, Միջերկրական և Սեւ ծովու շրջանին մէջ կը գտնուին։ Երբ մէկ կողմ թողունք Արեւելեան նահանգներու մէջ գտնուած զինուորական հիւանդանոցները պետական առոյգ. կազմակերպութիւնները (տենդի, թրխմի, եւն.ի դէմ), ինքնին երեւան կուգայ թէ երկրին այս ընդարձակ մասին մէջ որքան քիչ ապահովուած է բժիշկի պահանջը։

Ո՞ւր է թերին. մեր ոչ ոքէ չպահանջածը, բժիշկներէն սպասուն նման զարուղի վճիռ մը տալ լենք ուզեր։ Աւելի ճիշդ կ'ըլլայ այսօրուան պայմաններուն բոլորին մէջ փնտռել այս թերին։

Ազատ շահու յոյս կարելի չէ ունենալ Արեւելեան նահանգներու մէջ ուր բնակչութիւնը ցանցառ թիւ մը կը ներկայացնէ. իսկ մեր ամսաթուղթերը ճշդուած են պիտանի կարելիութեան նց սահմանին մէջ։ Բժիշկը, կարելի եղածին չափ, կը նախընտրէ մեծ քաղաքները կամ բնակչութիւնը խիտ շրջանները։ Ասոր մէջ նկատի ունի ո՛չ միայն իր նիւթական շահերը, այլ նաեւ առողջէզի օգուտներն ալ։

Զինուորական խնդիրներու հետեւանքով առաջ եկած դժուարութեանց դէմ, խորհրդականներու յանձնաժողովը լուրջ միջոց մը գտած է։ Բայց բուն խնդիրը իր լուծումը պիտի գտնէ բժիշկի առատանալովը և հանրապետութեան փոխագրական միջոցներու քաղաքականութեան երկրին բոլոր մասերուն իրարու հետ աւելի դիւրին շփման մէջ մտնելու հնարաւորութիւն տալովը, ինչ որ ժամանակի ընթացքին պիտի ապահովուի։

Առողջապահական գործավարութիւնը այն համոզումը գոյացուցած է թէ, Թուրքիոյ մէջ առաւելապէս բժիշկներու դպրոցի մը (էքոլ տը մէտսին) պէտք կայ և ասոր համար ծրագիր մը պատրաստելով, վարչապետութեան ներկայացուցած է զայն։ Այս դպրոցը 12 տարուան մէջ 3000 բժիշկ պիտի հասցնէ։

Հակառակ անոր որ Բժշկական Ֆաքիւլթէն հիմնուելէ ի վեր դար մը անցած է, օսմ. կայսրութեան անփութութենէն երեսէն դեռ մեր սերունդը շատ լաւ դիտէ թէ. տասը տասնըհինգ տարի առաջ, ժողովուրդի լայն խաւերուն մէջ ինչպիսի յետամնաց կարծիքներ կը սնուցուէր բժիշկի և բժշկութեան հանդէպ։ Իսթանպուլի թուրք և իսլամ բնակչութեան նկատելի մէկ մասը ռիֆիրիւքճիներու և կեղծ բժիշկներու գլխաւոր յաճախորդներն էին։ Սափրիչները ակռայ կը քաշէին։ Հանրապետութեան ռամկավար և մարդկայնական քաղաքականութիւնն է որ բժշկութեան գաղափարին և բժիշկի անհրաժեշտութեան գիտակցութիւնը տուած է ամբողջ ժողովուրդին և նոյնիսկ յետին գիւղացիին որ չէր ուզեր «քինին» առնել երբ կը մրկէր տենդի այրող սաստիկ նոպաներուն մէջ։

Երբ պետութիւնը Անատոլու գալով ժողովուրդին մօտ հայրենիքի ամբողջականութեան և հայրենակցութեան գաղափարականը հաստատելէ յետոյ, բժիշկի պահանջն ալ, մեր ունեցած միջոցները անբաւարար դարձնելու չափ աւելցաւ. ճիշդ դպրոցի պահանջին պէս։ Մեր թերիները կը նեղեն մեզ, երկրին ամէն կողմը ծայր առած այս պահանջը նոյնքան կ'ուրախացնէ։

Իւրաքանչիւր հիանդի «ազատ թէօ՛ռ» բացականչելը, իր զոհացումը պիտի գտնէ այն ատեն երբ Հանրապետութեան առողջապահական կազմակերպութիւնը իր ամբողջացումը գտնէ։

Ի՞նչ ընենք. ո՛չ միայն միջոցը, այլ նոյն իսկ պահանջը անգամ ժառանգ չմնաց մեզի։ կ'աշխատինք ժողովուրդն թէ պահանջել սովրեցնել և թէ ապահովել անոր ուզածը։ Բայց գլուխ հանելու համար այս կարեւոր հարցը, սպասուած ենք օպասել քիչ մը։

ՄԱՀԱՓՈՒԶԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԸՆԴ. ԴԱՏԱԽԱԶԸ ԿԱՐԴԱՑ ԻՐ ՊԱՀԱՆՋՄՆԱԳԻՐԸ

որ կ'ուզէ պատժուիլը Ալի Սայիպի եւ ընկերներուն

«ԱՅՍ ՄԱՐԴԻԿԸ ՈՒԶԵՑԻՆ ՑԱՆԶԻՆ ԱԹԱԹԻՒՐՔԻ ՔԱՆԴԵԼ ԹՈՒՐՔ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ»

Դոնփակ նիստի մէջ լսուեցան Սուրիայէն բերուած երկու վկաները

Անգարայի Ծանր Պատիժներու ատեանին առջեւ, նախորդ սր շարունակուած է մահափորձի դատավարութիւնը։ Նախ, զոնփակ նիստի մէջ լսուած են Սուրիայէն բերուած երկու հոգին, այր մը և կին մը, որոնց անունը իր վկայութեան մէջ յիշած էր ապահովութեան անօրէնութեան գործակալ Իզզէթ։

Երբ հրապարակային նիստը բացուած է, նախագահը հարցուցած է ամբաստանեալ Իսմայիլի.

— Դուն ըսեր էիր որ վախցար, այնպէս կարծելով թէ մեքենայով խօսել պիտի տան քեզի։ Ինչո՞ւ համար վախցար։

— Վախցայ թէ ճնշումի կ'ենթարկեն զիս։

— Զբլլայ որ բան մը գիտէիր և անոր համար կը վախնայիր թէ կը մարեցնեն քեզ և բերնէդ բան մը կ'առնեն։

— Ոչ, ճնշումէ վախցայ միայն։

Նախագահը յետոյ Արիֆի հարցուցած է.

— Ըսիր թէ 1929ին Ամանոս գացած ես կանոնաւոր անցագրով։ Այն ատեն հազիւ 15—16 տարեկան էիր, այսինքն պատանի։ Ինչո՞ւ դուն գացիր և հայրդ ու մայրդ չգացին։

— Փառանգական խնդրով մը գացի բայց չկրցայ գործս կարգադրել, թուղթերս թերի ըլլալուն։ Ապրուստս հոգալու համար, ակսայ դերձակի մը քով աշխատիլ Մահմուտի յանձնարարութեամբ։ Յետոյ 7—8 ամիսի չափ ալ շարժավար եղայ, որպէս զի երկիր դառնալու համար ճամբու ծախքս ապահովեմ։

— Ի՞նչո՞ւ մեծ եղբայրներդ չգացին ժառանգական խնդիրը հետապնդելու։

— Մահմուտ որ ազգականս էր Աման կը բնակէր, ըսին թէ ժառանգութիւնը ձեռք կ'նամ բերել անոր օժանդակութեամբ։

— Քսիր թէ դրամ չունէիր։ Զէի՞ր կրնար գոնէ ճամբու ծախք մը բերել տալ երկրէն։

— Լաւ չէր ծնողքիս նիւթական վիճակը։ Իրենց նամակ կը գրէի, բայց երբեք դրամ չէի ուզեր։

Նախագահը նոյն իմաստով հարցումներ ուղղեց նաեւ Իզզէթիի (Արիֆի եղբայրը)։ Իզզէթիր ըսած է թէ իրենք եղբայր են հօր կողմէ բայց մայրերնին նոյնը չէ։ Փառանգութեան մէջ ինք բաժին չունէր։ Արիֆի մօրը կողմէն էր։ Մեծ եղբայրը զինուոր էր, երկրորդը՝ համ, երրորդն ալ՝ հոմիւ։ Ահա այս պատճառով Արիֆ զրկուած է։

ԻՆՉ ՊԱՀԱՆՋԵՑ ԸՆԴ. ԴԱՏԱԽԱԶԸ

Այս հարցաքննութենէն յետոյ, ընդհանուր դատախազը խօսք առնելով կարդացած է իր պահանջմագիրը, որ կը բաղկանայ 95 էջէ։ Ան հետեւեալ կերպով կը սկսի.—

«Մեծ դատաւորներ,

Խնդիրը շատ հեռու է մահափորձի պարզ դատ մը ըլլալէ։ Ձեր, Թուրք մեծ ազգին և ամբողջ աշխարհին առջեւ կը յայտարարեմ համոզմամբ թէ այս խնդիրը վարչական դատ մըն է։ Եւ որովհետեւ անոնք ուզեցին ձեռք վերցնել Աթաթիւրքին, անհրաժեշտ կը դատնայ նախ բացատրել թէ ո՞վ է Աթաթիւրք։

Ես մեզի նման պարզ մահկանացու մը չեմ նկատեր Աթաթիւրքը։ Այն համոզումը ունիմ թէ ան ոչ թէ մեզ նման ուռոզ-խմոզ անձ մըն է, այլ բոլորովին տարբեր էակ մը։ Ան բարոյական անձնաւորութիւն մը 17 միլիոն Թուրքերու բարոյական և նիւթական գոյացութեանց արտադրոյթն է։

Աթաթիւրք իսկական Թուրքիան և Թուրք ազգն է։ Իսկ ի՞նչ է Թուրքիան, եթէ ոչ երկիրը այն վարչաձեւին, որուն միակ իտէալն է «միշտ դէպի յառաջ»։ Ուրեմն, յանձին Աթաթիւրքի, այս դատը մեզի կը ներկայանայ որպէս վարչաձեւի դատ մը։

Որով, իբր դատախազ, միայն զիս չէ որ ունիք ձեր առջեւ, այլ ամբողջ Թուրք ազգը։ Այսպէս, դատախազ են Անկախութեան պատերազմի նահատակները, Զանքքալէի ճակատը ինկողները, Դատախազ է Թուրք երիտասարդը որ բահն ու բրիչը ի ձեռին, իր արտին մէջ կ'աշխատի։ Դատախազ է նաեւ Թուրք աղջիկը որ իր զինուոր նշանածին համար թաշկինակ կը հիւսէ։ Նոյնպէս դատախազ են Թուրքիոյ լեռները։ Դատախազ է ամբողջ Թուրքիան։ Բոլոր այս դատախազներուն ձեռքերը փակած են այս մարդոց օձիքին։

Ահա թէ ի՞նչու մեծ է մեր դատը և հետեւաբար մեծ պիտի ըլլայ ձեր վճիռը։ Երբ պատմութիւնը ձեր մասին խօսի, պիտի ըսէ.— «Մեծ դատաւորներու մեծ վճիռը»։

ԱՄԲԱՍՏԱՆԵԱԼՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Յետոյ, ընդհ. դատախազը մի առ մի վեր առած է ամբաստանեալներու անձը։ Նահեան, ըսած է ան, մէկն է որ ընդունակ է ամէն գէշ արարքի։ Իսկ Ազիզէն աւելի յարմար մէկը կարելի չէ գտնել Թուրքիոյ մէջ կատարուելիք ո՛և է մահափորձի համար։ Արիֆ, որ խառնակ տրամաբանելի մը տէր է, նոյնպէս ընդունակ է ամէն գէշ արարքի։ Գալով Նահիդ միւսիւրիւ Շէմսէտտինի, ամէնէն ահաւորն է ամբաստանեալներուն մէջ։ Ան իր ուսումով կարող է աւելի բարդ գործեր տեսնել. տա թէ ինչպէս համոզումը չունիմ թէ իր գարակը վարելու համար է որ ընտրուած է այդ պաշտօնը։ Ան պատրաստակամ է և կ'ուզէ յանկարծ փայլիլ, երեսփոխան ըլլալ։ Ապրուստի հոգութեան փոխ տնօրէն պիտի կ'ըսէ թէ Ալէվի է ան։ Նկատելով իր կենսագրութիւնը պաշտօնագրեր գողցած ըլլալը, իբր կաշառակեր դատուիլը, կասկածիմ թէ լաւ հայրենակից չի կրնար ըլլալ։

Իսկ Ահիֆ, հակառակ խորհրդաւոր մանկ մը ըլլալուն, միամիտ չէ։ Ուր տեսաւ դատարանին առջեւ, հակառակ է աչարշաֆի և ափիլ վերցուելուն, և բացէ ի բաց ըսած է ամէն տեղ թէ, ի սրտէ կը բարձայ որ օր առաջ մեռնի Աթաթիւրք։ Կատարեալ միջոց մը մահափորձի համար։

ՈՎ Է ԱԼԻ ՍԱՅԻՊ

1303ին, Քէրքիւքի մէջ ծնած ան։ Ոստիկան զորաց սպայ եղած է։ Անկախութեան պայքարին կապարած ըլլալով իր պատասխանատուութիւնը, երեսփոխան ընտրուած։ Իր մասին անձնական կարծիք չունիմ. եղած է նախագահ և ապագայ անկախութեան դատարանի։ Միայն թէ կարեւոր կը գտնեմ նշանել կարգ մը նշաններ, որոնք գտնուին Ապահովութեան (ընդհ. տնօրէնութեան) թղթածրարներու մէջ։

Այսպէս, տեղեկագրի մը մէջ էջին մէջ կ'ըսուի. «Քիւրտ պատերէն Հաճօ աղայի և քիւրտ մարտիկներէն նշանաւոր հարիւրապետ Թէվֆիք Ճէմալի վկայութեան համաձայն, Ալի Սայիպ Քիւրքի քիւրտ մըն է։ Քէրքիւքի մէջ Ապրիլմէճիտ աղայի նման մը Հայաստանցի ազգականներ։ Նոյն իսկ Հաճօյի ըսած է մը. «Այս ազգը, այսինքն թուրք ազգը, մարդ չըլլար. ապագայ չունի։ Ցայսմի է զեկավարները։ Վերջը՝ Ճէմալ փաշա ինչ եղաւ։ Որով խելացութիւն է հարցանել Թիւն գիտել, որպէս զի մեր ազգը կարենան ապրիլ ապագային»։

Ընդհ. դատախազը, վեր առնելով թէ Ալի Սայիպ շատ մը նամակներ գրած է Հաճօյի և միայն ապատան տուած Սուրիայէն կողմ փախստական դատարկապորտներուն, շարունակած է. Ալի Սայիպ միշտ կ'ըսէ եղեր.—

«Կառավարութիւնը ուժգնցած ըլլալով, Աթաթիւրք այլեւս անհրաժեշտ կը կացնի և պէտք չունի մեզի պէս անձերու, որոնք նախապէս զինքը կը պահպանէին։ Մեզ ոչնչացնել կ'ուզէ»։

Գամութիին ալ ակնարկելով Ալի Սայիպ ըսած է.

«8 հոգի ենք, որու որ նշանենք, մեր ուզածին պէս կը [illegible] մի ան»։

Քրդական խնդրի մասին ալ ձեւով արտայայտուած է.— «Քիւրտ եմ, չեմ ուրանար, այլ ընդհանրապէս կը պարծենամ։ Թէ չըլլային Քիւրտերը, Ռուսերն ու Հայերը մինչեւ Միջերկրական կը գրաւէին Թուրքիան։ Բարի դատարանդ, երբ որ ուզէ, կրնայ բերել տալ ու կարդալ այս տեղեկագրերը»։

ՀԱԿԱԹՈՒՐՔ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Յետոյ անցնելով հակաթուրքական կազմակերպութեանց, ընդհ. դատախազը ըսած է.

«Քիւրտերու Հոյպոն, Հայերու Դաշնակ, Զէրքէզներու Փոխադարձ Օգնութիւն կամ Զէրքէզ Գրական Միութիւն անուանով կազմակերպութիւնները, ինչպէս նաեւ Թուրքիայէն փախած հայրենադարձներ Սուրիոյ մէջ Թուրքիոյ դէմ գործեն։

Հոյպոնականները երկու ճակատ կը գործեն. Այս կազմակերպութեան պատերն են Հաճօ Իպրահիմ փաշա զատէ Հալէպ պէյ, Ցիրարդ քիրցի Ճէմիլ փաշա զատէ Էրզրում Գաարի, Գէաբի։ Իսկ Գամութիի մէջ Նայիմ Նիզամէտտին Քիպարիսի։

Հոյպոնի երկրորդ ճակատը բաղկանայ ծայրայեղ ազգայնականներէ որոնք առանձնապէս քրտական գաղը կը հետապնդեն։ Ամէնուն ծանօթ է թէ այս վերջին ճակատին պատերէն Հաղնէյի Շէյխ Անմէտ մահափորձ գրգռած է Աթաթիւրքի և մեր վարիչներուն դէմ։ Երբ Անգարա այցելեց Սուրիոյ Ֆրանս. բարձր գոմիսէր Պարթիլ

մեր կողմէ եղած ձեռնարկներու վրայ սահմանէն հեռաց ւեցաւ այդ մարդը, բայց ձեւական է այս հեռացումը։

ԴԱՇՆԱԿՆԵՐԸ ԿԸ ԳՈՐԾԵՆ

Դաշնակները որոնք յեղափոխական «պօմպաճի» և անիշխանական կազմակերպութիւն մըն են, երբ մէջտեղ ելաւ մահափորձի գործը, աւելցուցին իրենց գործունէութիւնը։ Ընդհ. Ապահովութեան թղթածրարներու արձանագրութեանց համաձայն, անոնք Հալէպի մէջ, Պասմաճեանի տունը, 28 Հոկտ. հինգշաբթի օր ժողով դումարած և հետեւեալ որոշումը տուած են.

«Հայերը գլուխ պիտի հանեն այն գործը, զոր չկրցան յաջողցնել Զէրքէզները։ Անմատչելի բերդի մը հանգամանքէն դուրս ելած է Աթաթիւրքի անձը։ Վերջին ձեռնարկը ցոյց տուաւ թէ կարելի է մահափորձ կատարել անոր դէմ»։

Դաշնակներուն համոզումը այն է որ, եթէ ազատարար պատ մը չգտնուի Թուրքիոյ գլուխը, Թուրքերը աշխարհի ամէնէն տկար ազգը կը դառնան։ Հետեւաբար մէջտեղէն պէտք է վերցնել գլուխները. Աթաթիւրքը, Իսմէթ Ինէօնիւն, Բիւշիւ Արասը և Մարալմխան Ֆէվզին։

Գամիթէին բոլոր լիսերները՝ Փափազեան, Պասմաճեան, Թոփճեան միաձայնութեամբ տուած են այս որոշումը։

Կարօն Սասսն անուն մէկը կը կազմէ գոմիթէին գործադիր ուժը։ Ան կը խօսի հայերէն, քրդերէն և ռուսերէն և 40 տարեկան կ'ենթադրուի. յանցագործ մէկն է։

Այս կազմակերպութեան նպատակներէն մէկն է հիմնումը երեւակայական Մեծ Հայաստանի մը։ Ընդհ. ապահովութեան տրիբիւնէրուն մէջ պահուած վաւերագրերու համաձայն, այս կազմակերպութեան մէջ են բոլոր Հայերը։ Նոյն իսկ շտաբը բոլոր մացուին անոր մէջ։ Այն հայը որ հեռու կը մնայ գոմիթէին օգնելէ, ուշ կամ կանուխ գնդակի պիտի արժանանայ։ Ահա թէ ինչու Հայերը կ'օգնեն անոր։

Պասմաճեանի տունը գումարուած նիստին կազմուած են եւեթ յանձնախումբեր, որոնցմէ մէկուն պաշտօնն էր անհրաժեշտ պատասխանութիւնները տեսնել մահափորձին համար։ Ասոնց անունները գիտեմ, բայց օգտակար չեմ համարիր մէջտեղ հանել զանոնք։

ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԴԷՄ ՄԱՀԱՓՈՐՁԸ

Ընդհ. դատախազը յետոյ հետեւեալը պատմած է.—

«1931ին, վարչապետ Իսմէթ Իսէօնիւ Աթէնք գացած էր։ Նոյնքան անուն հայ մը որ կ'ուզեր մեռցնել զայն, երբ հասկցաւ թէ պիտի բռնուի Իսթանպուլի մէջ, անձնասպան եղաւ»։

ՋԷՐՔԷԶ ԷՄԷՄԻ ՄԱՍԻՆ

Ընդհ. դատախազը յետոյ անցաւ Զէրքէզներու Միութեան, որ կազմուած է Ռ հանիէի մէջ և իր նպատակն է մահափորձեր կատարել Թուրքիոյ մէջ։ Անոր գործն է այս մահափորձն ալ։ Գալով Զէրքէզ Էմէմի չտեսակութիւններուն, անոր անունը կ'իմանանք Անկախութեան պայքարի ոտանն։ Ան ծանօթ էր որպէս մանուկ սաեւեանգող և յետոյ փրկագին պահանջող։ Ազգային շարժումի վերջին շրջանին գաւեց մեր ուժերուն և Թշնամիին կողմը անցաւ։ Վերջին տարիները Սուրիա անցաւ և աշխատեցաւ գաւադիրներ ղրկել Թուրքիա։ Եահեայի փորձը վերջինն էր։

ԱՄԲԱՍՏԱՆԵԱԼՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ամէնէն աւելի պէտք է ծանրանալ Եահեայի վրայ, որով անկէ կը սկսիմ։

Եահեա հարցաքննուած է ուրբ անգամ։ Վեց ամիս Հայֆա մնալէ յետոյ, յանկարծ կը մեկնի Ամանուր։ սրճարանի մը մէջ, Զէրքէզ Էթէմ կ'ըսէ իրեն. «Այլեւս ժամանակը եկած է մեր ընելիք գործին»։

Իսկ Հալէպի մէջ Էթէմ կ'ըսէ Եահեայի և ընկերներուն.— «Նեամակ տար Թուրքիայէն։ Հոն պիտի երթաք Աթաթիւրքին դէմ մահափորձ կատարելու համար»։ Յետոյ աւելցուցած է. «Այս գործը վարողներն են Ալի Սայիպ, Մարաշցի Խարիս և Զօքաքի նահիէ Միւսիրիս Շէմսէտտին»։

Անկէ յետոյ խօսած է նաեւ Ադրիֆի մասին, բառ առ բառ ըսելով. «Կատարուելիք մահափորձէն լուր ունի այս տղան։ Նախ պիտի պահուիք անոր տունը, յետոյ, Ալի Սայիպի հրամաններուն համաձայն գործի պիտի սկսիք»։

Ընդհ. դատախազը երդումի պարագան ալ վեր առնելէ յետոյ կը շարունակէ.—

Երբ Էթէմի տուած նամակը Ցումայի մէջ Ըէճէպ Գոբանին կը յանձնեն, այս վերջինը կարդալէ յետոյ կ'ըսէ. «Այս գործին մէջ մահ ալ կայ, զգոյշ եղէք, եթէ ձերբակալուիք, կը կախուիք»։

Մարաշցի Համի գաւադիրներուն կը յանձնէ ծրար մը սուրիական թղթադրամ, մօտ 1000 ոսկի արժէքով։

Ռիշ յետոյ Ըէճէպ Գոփտան գաւադիրներուն կուտայ մէկ մէկ ատրճանակ, 10 ական փամփուշտով 30 փամփշտակալ եւ 15 սուրիական ոսկի։

ԻՆՉՈ՞Ւ ԽՈՍՏՈՎԱՆԵՑԱՒ ԵԱՀԵԱ

Եահեա ոչ թէ ծեծի ազդեցութեան տակ, այլ այն նկատումով խոստովանած է որ կը թեթեւնայ իր պատիժը եւ իր լրատուութիւնները մաս առ մաս ըրած է։ Այս պէս, երբ ձերբակալուած է Անտարիի մէջ, չէ տուած է Ալի Սայիպի անունը։

Ռիշ առաջուան գանգատ նիստին լսուած վկաներն ալ յայտնեցին թէ լսած են Ըէճէպ Գոփտանի տունը ըսուածները և այսպէսով Եահեայի խոստովանութիւնները հաստատեցին։

Եահեա իբր թէ զգուեր է յաճախակի եղած «Ո՞վ է մեծ մարդը» հարցումներէն և տուեր է Ալի Սայիպի անունը։ Մինչ այս անունը 30 էջնոց տեղեկագրին 24 էջին մէջ յիշուած է։

ՈՉ ՈՒ ԿԸ ՀԱՒԱՏԱՑ

15 վայրկեան դադարէ մը յետոյ, ընդհ. դատախազը շարունակած է իր ընթերցումը և ըսած է.

Եահեա Ալի Սայիպն էր որ կը ճանչնայ Թուրքիոյ մէջ իբր միակ մեծ մարդ։ Ես չեմ հաւատար ատոր, 17 միլիոն Թուրքերէն ալ ոչ մէկը կը հաւատայ։ Եթէ ընդունինք որ ճնշումի տակ յիշեց այդ անունը, ինչո՞ւ չյիշեց նաեւ նահիյէ միւսիրիս Շէմսէտտինի անունը։ Ան «վերջին գաղտնիքը կը յայտնեմ» ըսելով տուած է Ալի Սայիպի անունը, ինչպէս յայտնեց ապահովութեան տնօրէնը։

ԴԱԼՈՎ ԱԼԻ ՍԱՅԻՊԻ

Ընդհ. դատախազի Ալի Սայիպի պարագան վեր առնելով ըսած է.—

Եղծի կատարեալ համոզումով կը յայտնեմ թէ մահափորձին կը բնայ մասնակցած ըլլալ Ալի Սայիպ որ զայն կատարելու ընդունակ նկարագիր մը ունի։

Երբ, հիմնուելով յիշուած փաստերուն վրայ, ընդունուի թէ, յանցաւոր են միւս ամբաստանեալները, անկարելի է մերժել թէ, յանցաւոր չէ Ալի Սայիպ, որու մասին Արիցի եւ Եահեայի ըսածները ամբողջովին նոյնն են։ Ատանա ինչո՞ւ գնաց Օգոստ. 28ին։ Երբ Հոկտ. 18ին կը ձերբակալուի, առաջին գործը կ'ըլլայ Ատանա զրկել իր կինը, վարելու համար ոգարակին գործերը։ Մինչ ա՞յս կ'ըլլայ այդքան մեծ ամբաստանութեան տակ գտնուողի մը առաջին գործը։ Ալի Սայիպ կ'ըսէ թէ ինքէ որ Աթաթիւրքին խոսած է. «Ինձի յանձնեցէք Եահեան, ես կը խոստովանցնեմ զայն, յայտնելով իրեն թէ. ես ազդեցիկ եմ եւ կ'ազատեմ զինքը։

Ան երբեք նման խօսք մը չէ ըրած Աթաթիւրքին։ Եթէ պնդէ այդ մասին, ինքնին տուած կ'ըլլայ իր յանցապարտութեան փաստը։

Որովհետեւ, Եահեա Ալի Սայիպի անունը տուած է Սեպտեմբերին և կ'ըսէ խիստ գաղտնօրէն։ Ալի Սայիպ ի՞նչպէս գիտեր ասիկա։ Յետոյ, ընդհ. դատախազը, ընդգծանալով այն պարագային որ Ալի Սայիպ միշտ կը պնդէ Աթաթիւրքի և Շիւքրիւ Գայալի հեռագրին վրայ, շարունակած է, խօսքը Ալի Սայիպին ուղղելով.

Կը սխալիս, Ալի Սայիպ։ Գէտք է գիտնաս որ ո՛չ միայն ես, այլ 17 միլիոն Թուրքեր կը դատապարտեն քեզ։ Արդէն դուն ալ ըսպարտեն դատարանին առջեւ թէ «17 միլիոն հոգի ամբաստանեալ կը նկատեն զիս, մեկը կայ միայն որ համոզուած է անմեղութեանս, Աթաթիւրքն է ան»։ Եթէ, օրինակի համար, Աթաթիւրք իսկ ըլլայ 17 միլիոն հոգիին դատապարտած անձը, դարձեալ չի կրնար ազատիլ»։

Նախագահը դիտել տուած է ընդհ. դատախազին որ ո՛չ թէ ամբաստանեալին, այլ իրեն պէտք է ուղղէ խօսքը։

Ընդհ. դատախազը, ըսելէ յետոյ թէ միայն գործակալ Իզզէթի և նոր բերուած երկու վկաներուն յայտնութիւնները կը հաստատեն յանցապարտութիւնը Ալի Սայիպի, պահանջեց պատժ. օրէնքի 168րդ յօդուածին համաձայն պատժել ամբաստանեալները։ (Ծ. Խ.— Այս յօդուածը կը տրամադրէ, 10 տարիէն պակաս չըլլալու պայմանաւ, ծանր բանտարկութիւն»։

Ընդհ. դատախազին պահանջմանը գիրը կարդալն ու խօսածները տեղուած են 6 ժամ։ Դատարանը այսօր պիտի լսէ պաշտպանողականները և շատ հաւանաբար տայ նաեւ իր վճիռը։

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳՈՀԱՐԵՂԷՆԻ ԳՈՂԵՐԸ

ԲՐՈՒՈՒԵՑԱՆ

Նաֆի և Ճէմալ անուն երկու գողեր Պէյիկթաշ, դեր գնդապետ Ալիի տունէն գոհարեղէններ և ոսկեղրամներ գողցած էին։ Ասոնք գոհարեղէններու գողութիւնը մատնագիտութիւն ըրած էին և իրենց գողցածները ոսկերիչներուն կը ծախէին Բէմալ և Կաֆար անունով արճարանի տէրերու միջոցաւ։

Ոստիկանութիւնը յաջողեցաւ այս գողերը ձերբակալել։ Գողցածները ծախուած էին ոսկերիչ Պ. Պ. Հրանդ, Նահապետ, Անթուան և Օանիկի։

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ԼԻՍԷԻ

ՆՈՒԱԳԱԲՈՒՄԲԻՆ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Վաղը, կիրակի, Ֆրանսական Թատրոնին մէջ ժամը 11ին տեղի կ'ունենայ Մխիթարեան Լիսէի Ֆիլարմոնիք նուագախումբի տարեկան նուագահանդէսը, արժէքաւոր կատրներէ բաղկացած յայտագրով մը, ղեկավարութեամբ Պ. Հ. Քիւրքճեանի։

"ԺԱՄԱՆԱԿ" ԱՆՊԱՐՏ

Նախորդ օր հաղորդուեցաւ վը ճիռը անուանարկութեան այն դատին, չար «Ժամանակի» դէմ բացած էր Կեդրոնականի տնօրէն Պ. Գ. Սարաֆեան։ Համաձայն արդուած վճռին, անպարտ արձակուեցան Թերթին տնօրէնն ու արտօնատէրը։

*** Գաբրգիւղի եկեղեցին ընդարձակելու համար անհրաժեշտ արտօնութիւնը ձեռք բերուած է։ Այս կերպով եկեղեցին 200 հոգի եւս պիտի կրնայ ընդունիլ։

*** Իրաքի արտաքին նախարար Նուրի փաշա որ Լոնտոն մեկնելու համար քաղաքս կը գտնուի, 30 անգլ. ոսկի յանձնած է քաղաքապետութեան՝ աղքատ տղոց սընունդին յատկացնելու համար։ Նախարարը Լոնտոն կը մեկնի, սաւառնակէն ինկած տղան դարմանել տալու համար։

*** Մաղիկի շուկան Եէնիճամիէն փոխադրուեցաւ, Շիշխանէ Եօքուշուի վրայ, Լունա Փարքը։ Առաջին բացումը կատարուեցաւ, Հինգշաբթի եւ բաւական կարեւոր գործառնութիւններ եղան։

ԱԶԳ. ՀԻԻԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

1 պարկ չիմենթօ Տիար Բէհլի վանեանը. Մաքսատան Տնօրէնութենէն 5.5 քիլօ խոզի միս, 0,5 քիլօ ապուխտ, 3,5 քիլօ երշիկ, 4 տուփ ձկնկիթ, 3 քիլօ խոզի իւղ 1 խոզի ոտք. Տէր եւ Տիկ. Պէսեանէ փոխան ծաղկեպսակի Տիգրան Յովհաննէսեանի մահուան առթիւ 15 ոսկի. Սամաթիոյ Օժանդակը 50 բաքէթ սիկա բաժնեց Ցիմբրանոցին և Արանց Ծերանոցին, ինչպէս նաեւ կանանց Ցիմբրանոցին համար 1. ասնքրի. Տիար Կարապետ Ֆուպքաճեան 2 ոսկի. Օժ. Պալաթի 10 ոսկի, Օժ. Սկիւտարի 74 ոսկի, Օժ. Միւրթիւն Պասթէնի 375 ոսկի, Օժ. Ֆէրիգիւղի 200 ոսկի։

ԳԱՄՈՒԹԱՑԸ ԴԱԴԱՐ ԸՐԱՒ

Ազգ. Մեծ ժողովը առջի օր իր նիստերը գադրեցուց և նստաշրջանի դադար ըրաւ որ պիտի տեւէ մինչեւ 11 Մարտ։

ՄԵՏԱՂ ԴՐԱՄՆԵՐԸ

Փողերանոցը կը շարունակէ արծաթ դրամները կոխել։ Ռիչ օրէն այս գործողութիւնը վերջ պիտի գտնէ։ Ցարդ 8 միլիոն արծաթ մէկնոց ոսկի կոխուեցան։ Իսկ 25 և 50 դրչ.նոց արծաթ դրամներուն գումարը 4 միլիոն ոսկիի պիտի հասնի։

10 փարանոց և 1, 5, 10 դրչ.նոց նիքէլ նոր դրամներուն գումարը 7 միլիոն ոսկիի պիտի հասնի։ Այս դրամները շրջաբերութեան պիտի ելլեն եթէ բաւական քանակութեամբ կոխուին։

Փողերանոցը ցարդ 53 թոն ծանրութեամբ արծաթ մէջտեղ գնած է։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ. ՅԱՏԿԱՑՈՒՄԸ

ՓՈՔՐԱՄԱՍՆՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆՑ

Քաղաքապետութեան նոր տարւոյ պիւտճէն հետեւեալ յատկացումները կը նախատեսէ բարենպատակ հաստատութեանց։ 15,000 ոսկի Անկելանոցին, 5000 ոսկի Կարմիր Մահիկին, 15,000 կղզիներու սանիթարիումներուն, 10.000 փոքրամասնութիւններու հաստատութեանց, 75,000 Հալքէվիին, 30,000 վեներախտ դէմ պայքարին և 500 առաւնաթոյժներու մրութեան։

*** Ոստիկանապետ Շիւքրիւ Դ. ճիւղին պատ կարգուած է, Բ. ճիւղի օգնական Սապրի ոստիկանապետ տնօրէն կարգուած է Լրզինճանի։ Գ. ճիւղի օգնական Ի.սան նոյն պաշտօնով փոխադրուած է Ա. ճիւղը։

ՀՈԳԵՀԱՆԳՍՏԵԱՆ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ

Թաղ. Խորհուրդս՝ ի գիտութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցանէ թէ, Հիւանդանոցի թաղիս Օժն. Մասնախումբին նուիրատու բոլոր սատարողաց ննջեցելոց հոգւոց ի հանգիստ, այս կիր. 9 Փետր. Արժ. Տ. Թովմա Ա.քնյ. Շիկահեր հրաւիրուած է յատուկ Ս. Պատարագ մատուցանել Ս. Վարդանանց եկեղեցւոյս մէջ, եւ յետ Ս. Պատարագի Հոգեհանգստեան մասնաւոր Պաշտօնպիտիկատարութիւն։

Ս. Պատարագի երգեցողութիւնը պիտի կատարուին Կոմիտասեան բազմաձայն եղանակով, Թաղիս Դպրաց դասուն Երգչախումբին կողմէ։

Սկզբն. ժամերգութեանց ժ. 8, Ս. Պատարագի ժ. 10։

Թաղ. Խորհուրդ
Ֆէրիգիւղի

ՀՈԳԵՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳ

ԵԷՆԻԳԻՒՂԻ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԷՋ

Ըստ փափաքանաց Տիար Թորոս Օրմանեանի և եղբօրը՝ Ազարիայի, այս կիրակի 9 Փետր. Տ. Զարմայր Ծ. վրդ. Կէօզիւրեան հանդերձեալ է Ս. Պատարագի մատուցմամբ յատկապէս հոգեհանգստեան պաշտօն կատարել, ողբ. Արբենակ Օրմանեանի և համայն Օրմանեան գերդաստանի ննջեցելոց հոգւոցն ի հանգիստ։

Կը խնդրուի ազգականներէ և բարեկամներէ ներկայ գտնուիլ այս յիշատակի արարողութեան։

Սկզբ. ժամերգութեան ժամը 8.30, պատարագ 10.30։

Շոգենաւը կամուրջէն կը մեկնի ժամը 9.30ին, Օթոպիւսը Թաքսիմէն կը մեկնի միշտ։

Կնիք Թաղ. Խորհուրդի
3 – 4

ՖՐԱՆՍ. ԹԱՏՐՈՆ

ՀԱԼՊ ՕՓԷՐԷԹԻ

Այս գիշեր ժամը 20.30ին

Լէպլէպիճի Հօրհոր

գեղեցիկ օփերէթը

մասնակցութեամբ Զոզօ Ցալմասի եւ Դօֆինեսթիսի

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ ՅՈՎՀ. ԹՈՒՄԱՆԵԱՆԻ

ԳԻՔՈՐԸ

Է՛սի համեցէք, Է՛սի համեցէք հաճումնե՛ր

Փնտռեցէք բոլոր ցրուիչներէն

Կեդրոնատեղի՝ Ղալաթիա, Թիւնէլի քով Պիլլուր փողոց թիւ 10

ԱՐԹՈՒՆ ՏՊԱՐԱՆ։

ՍԱՐԱՅ սինէման կը ներկայացնէ

ՏԻՔԹԱԹԷՕՌ

Պատմական հարուստ ֆիլմը որ շատ գեղեցիկ թագուհիի մը հրայրքոտ սիրային դրուագները ցոյց կուտայ

Գլխաւոր դեր ակատարներն են՝

ՄԱՏԼԷՆ ԳԱՐՕԼ ԵՒ ԿՐԻՎ ՊՈՒՔ

Ցաւելուածաբար Մէքի Մաուզ և Փարամունթի լուրեր

İstanbul Belediyesi
Şehir Tiyatrosu

ԻՍԹԱՆՊՈՒԼԻ Քաղաքապետ. թատրոն

ԹԱԲԱԹԱԿԱՆ ԽԱՂԱՑԱՆԿ

Փետ.	4 Երեքշաբթի	ժամը	20.30ին ԿԼՃԻՒՐԻՆ ՃԷՋԸ
»	5 Չ.րեքշաբթի	»	14ին մանկական թատրոն
»	5 »	»	20.30ին ԱՑՆԱՐՈՉ ԴԱՏԸՍԸ
»	6 Հինգշաբթի	»	» »
»	7 Ուրբաթ	»	» ՓԷՐ ԿԻՆԹ
»	8 Շաբաթ	»	14ին Մանկական թատրոն
»	8 »	»	20.30ին ՄԻՐ ՆԱՎ
»	9 Կիրակի առաւ.	»	11ին ՔԱՐԱՄԱՉՈՑ ՔԱՐՏԱՇԼԱՐ
»	9 »	»	15ին ՄԻՐ ՆԱՎ
«	9 »	»	20.30ին »

Sahibi ve yazı işleri müdürü
HOREN CAMCIYAN

Basıldığı yer
AKTUN Matbaası
Galata, Tunel Biilur sokak 16

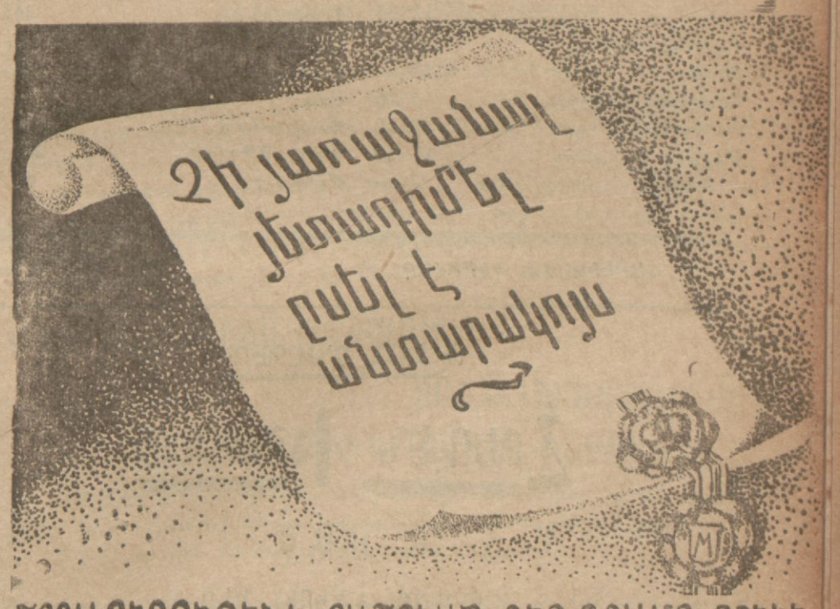

ՇՐՋԱՒԵՐՈՒԹԵՆԷ ՔԱՇՈՒԱԾ ՁԵՐ ԴՐԱՄԸ ՈՐԵՒԷ ՅՀԱՌԱՋԴԻՄՈՒԹԻՒՆ ՋԻ ՊԱՐԳԵՒԷՐ ՁԵՋ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ՅԱՆՁՆԵՑԷՔ ՋԱՅՆ

ԱՏԷՆ տեսակ տեղեկութիւն մեր կիրէներէն ստանալ

HOLANTSE BANK ÜNİ N.V.
KARAKOY PALAS ALALEMCI HAN

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Կ. ՔԷՉԷՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ԿԵՐՊԱՍԵՂԻՆՈՑ

Անգլիական եւ ուրիշ ամէն տեսակ առաջնակարգ կերպասներ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՀԱՐԱՃԱՃԻ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 36

Մեր վաճառատունէն առեւտուր ընողները քացարձակապէս կրնան վստահ ըլլալ թէ երբեք չպիտի խաբուին, որովհետեւ մեր անշեղ եւ անյեղլի սկզբունքն է՝

ՊԱՏՈՒԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ ՔԻՉՈՎ ԳՈՀԱՆԱԼ

ԲՈԼՈՐԷՆ ԳԵՐԱՁԱՆՑ. ԲՈԼՈՐԷՆ ԳԵՐԻՎԵՐ

ԷՐՎԻԼ ԿՕԼՏ

0,08 միլ. ախտահանուած ամէնէն տեղը է։

ԷՐՎԻԼ ԿՕԼՏ 1935ի Լայփ ցիկի Տօնավաճառին մեծ մրցանակը ստացած է։

Գերմանացի նուրբ արուեստին և կատարելագործեալ թէքնիքին մէկ գլուխ-գործոցն է։ Միակ փորձ մը պիտի զարմացնէ ձեզ։

ՓՆՏՌԵՑԷՔ
ԲՈԼՈՐ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԵՐԷՆ

ԼԱՔՍԱԹԻՆ ՊՕՏՕ

Պնդութենէս աղեթափութեան պիտի ենթարկուիմ, խնդրեմ ինձի փութով երկու տուփ եւս

ԼԱՔՍԱԹԻՆ ՊՕՏՕ

լուծողական շաքար ղրկեցէք, որովհետեւ միմիայն այն է տեւական պնդութեան ազդու դարմանը

Կը գտնուի բոլոր դեղավաճառներու քով։

ՍԱԿԱՐԱՆ

7 Փետր. 1936 Սրանպուլ

ՊԱ ՏԱԹՈՒՂԹԵՐ

ԻՍ ՆԵՐՔԻՆԹԵՐ

Քրէթի Ֆոնսիէ եգիպ.	1886	108,—
» » »	1903	82.—
» » »	1911	80,50
Ներքին փոխառութիւն		99,—
938ի » էրկանի		95,—
Սվազ—Էրզրում		95.—
Անատոլու պարատեղ. Ա.Բ.		43.20
» Գ.		44.50
Գոն Անատոլու		46 65
Անատոլու բաժ.		23.15
Իւնի Թիւրք Ա.		25.40
» » Բ.		23 52
» » Գ.		23.55
Թրամվէյ բաժ.		24,—
Ռէժի		2,15,—
Շիրքէթը Խայրիյէ		4.25
Իշ Գոնքասը		9.50
Մէրքէզ Գոնքասը		60.50
մանթի		7.—

ՉԷՔԵՐ

Լոնտոն	621.50
Բարիզ	12.06
Հռոմ	9.87,—
Պրիւքսէլ	4.73,—
Զուիցերիա	2,45,—
Հոլանտական (Ֆլորին)	1,17.80
Պերլին	1,97,91
Աթէնք	84 20,—
Աւստրիական	4,18.80
Տոլար	0 80 72
Լէվա	63,46 6
Մոսքուա	10,88,52

ԹՂԹԱԴՐԱՄՆԵՐ

Սթերլին	619,—
Լիրէթ	155,—
Ֆրանք ֆրանսական	167.—
Զուիցերիական ֆրք.	815,—
Պելճիական ֆրք.	82,—
Տրախմի	24.
Լէյ	15.—
Լէվա	24,—
Տոլար	124,
Ռայխսմարք	34.—
Գանք Օթոման	235,—
Մէճիտիյէ	42.50

Յաջողութեան գաղտնիքը

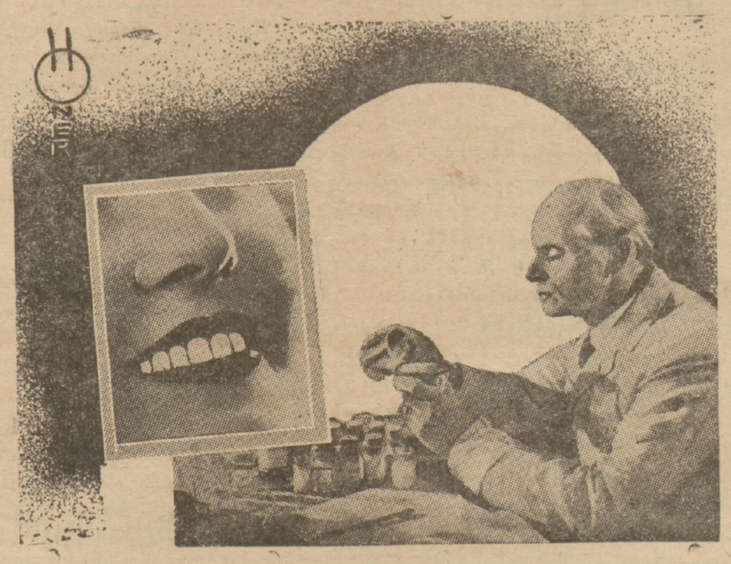

ՌԱՏԻՕԼԻՆ Ի ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Հազարաւոր անձերու ակառներուն վրայ կատարուած փորձերուն արդիւնքը ըլլալով՝

Մէկ կողմէն ակառները կը ճերմկցնէ, աղտերը և նլանները կ'անհետացնէ, ակառներուն անուշ փայլունութիւն մը կուտայ և շունչը կը քաղցրացնէ։ Միւս կողմէ լինտերը կը դարմանէ և կ'ամրացնէ, և ակառներու թշնամի եղող մանրէներու դէմ կը պայքարի, կը սպաննէ և մարսողութիւնը դիւրացընելու համար թուքը կը յատցնէ։

ԴԵՂԱԳՈՐԾ
ԿԱՐԱՊԵՏ ՏԻԼԱՆԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել իր նախկին յարգոյ յաճախորդներուն թէ հաստատուած է իրրեւ ընկերակից, Մ. Պարոնեան դեղարանը, Համամ, Բանկալթի ճոտէսի, թիւ 114։

ՍԻՄՈՆ ԳԱՓԱՄՃԵԱՆ
ԳՐՊԱՆԻ ՏԱՐԵՑՈՑՑԸ
1936
Ժ. Տ Ա Ր Ի

Գին 40 ղրուշ

Վաճառատան կեդրոնատեղի՝ Իսթանպուլ, Զատ աղբիւր, թիւ 83, Ս. Յակոբեան գրատուն

Ինչ ցաւալի վիճակ է տառապիլ...
Երբ ճարը կայ

ԿՈՒԻՓԻՆԸ
ՎԵՐՋ ԿՈՒՏԱՑ

ամէնէն խիստ գլուխի, ակոսի ցաւերուն և յօդացաւի, խիթերուն ու տառապանքներուն

Մասնաւորաբար ազդեցիկ է կոնիի, հարբուխի և նման հիւանդութեանց

ԿՈՒԻՓԻՆԸ
ԿԸ ՀԱՆԴԱՐՏԵՑՆԷ

Ցրտառութեան հետեւանք բոլոր տառապանքները, մկանունքի, մէջքի և ղլային ցաւերը

GRiPiN

Դեղահատերը փորձեցէք

Գինը 7.5 ղրշ.էն։ Ամէն դեղարանը կը գտնուի։

ՖՐԱԹԵԼԼԻ ՍՊԷՐՔՕ
FRATELLI SPERCO

Կալաթա, Զինիլի Ըսքէլա խան Ա. յարկ թիւ 93, 95—97։ Թէլէֆոն 44792։

Հոյանոցական Շոգենաւային Ընկ.

ԱՄՍԹԷՐԴԱՄ

Արտածման ապատարկութիւն

Մօտաւոր մեկնումներ դէպի Անվէր, Ռոթէրտամ, Ամսթէրտամ, Համբուրկ։

Ulysses	Փետր. 15ին
Orestes	» 28ին

Դիւրաբեր վրայ մասնաւոր շոգենաւային ապատարկութիւն. Հաւասարի և Մայնի բոլոր նաւահանգիստները։

Դարձման ապատարկութիւն

Ամսթէրտամէն կ'ուղղուի

Ulysses	Փետր. 10ին
Orestes	» 24ին

Ամսթէրտամէն մօտաւոր մեկնումներ

hermes	Փետր. 12ին
Hercules	Փետր. 26ին

Nippon YusenKaisha Tokyo

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԳՕՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ուղղակի ապատարկութիւն

Ուղղակի ապատարկութիւն Եոքոհամայի, Քոպէ, Տէյրէն, Զինգիտաոյի, Շանկհայի, Հօնկ-Քոնկի, Ինկաբուրի, Գոլոմպոյի, Սուէզի, Բոլթ Սայիտի, Գէյրութի և Պոլսոյ մինչեւ։

Գէյրէն, Մաքսիմա, Պարէլոնա, Վալէնսիա, Լիվ դուլ և Կլասգո։

Durban	Maru	Փետր. 21ին
Delagoa	»	Մարտ 18ին

Compagnia Italiana Turismo

Իտալական Թուրիզմօ (CIT) նաւային ընկերութիւնը կը հայթայթէ երկաթուղիի, շոգենաւերու եւ օդանաւերու տոմսակներ աշխարհի բոլոր քաղաքներու համար։

Զրի տեղեկութիւններ կը հայթայթէ, կ'ապահովէ պանդոկի սենեակներ և պակաժներու առաքումներու ապահովութիւնը, կ'ստանձնէ։

Հարիւրին 70 զեղչ իտալական երկաթուղիներու վրայ։

Դիմել ՖՐԱԹԵԼԼԻ ՍՊԷՐՔՕ
Կալաթա, Զինիլի Ըսքէլա խան, թիւ 95—97

Ընկերութիւնս որ ՍԻՐ ընկերութեան ներկայացուցիչն է, նաւագայի բոլոր քաղաքներու համար կուտայ երկաթուղիի տոմսակներ և խառն տոմսակներ ծովային ցամաքային Գալֆ-Փարիզ և Պոլսոյ-Լանտան գիծերու համար։ Տոմսակներ կուտայ նաեւ իտալական օդանաւային ընկերութեան Բիրինդիզի-Աթէնք-Գրինտիզի գծին համար։

ԼՈՅԴ ԹՐԻԷՍԹԻՆՈ
LLOYD TRIESTINO

ՄԵԿՆՈՒՄ

ԱՍԻՐԻԱ

Դշ. 22 Յունվ. ժամը 17ին դէպի Գավալա, Սելանիկ, Փիրէա, Փաթրաս, Գրինտիզի, Վենետիկ, Թրիէսթ։

ՃԷԼԻՕ

Եշ., 23 Յունվ. ժամը 20ին Ղալաթիոյ քարափէն դէպի Փիրէա, Գրինտիզի, Վենետիկ, Թրիէսթ։

ՄՕՐԷԱ

Դշ. 29 Յունվ. ժամը 17ին դէպի Գուրկազ, Վառնա, Գոսթանցա, Տրապիզոն, Սամսոն, Վառնա, Գուրկազ։

ՊՈՒՍԷՆԱ

Եշ., 30 Յունվ., ժամը 17ին դէպի Գուրկազ, Վառնա, Գոսթանցա, Նովորոսիրսք, Պաթում, Տրապիզոն, Սամսոն, Վառնա, Գուրկազ։

ՔԻՐԻՆԱԼ

Եշ., 30 Յունվ. ժամը 20ին Ղալաթիոյ քարափէն դէպի Փիրէա, Գրինտիզի, Վենետիկ, Թրիէսթ։

ԱԼՊԱՆՕ

Շբ., 1 Փետր. ժամը 17ին դէպի Սելանիկ, Միտիլլի, Իզմիր, Փիրէա, Փաթրաս, Գրինտիզի, Վենետիկ, Թրիէսթ։

ՍՓԱՐԹԻՎԱՆՕ

Բշ., 3 Փետր. ժամը 17ին դէպի Փիրէ, Փաթրաս, Մալթա, Նափոլի, Պարսելոն, Վալենսիա, Մարսիլիա, Ճենովա։

ՔԱՀՏԷԱ

Դշ. 5 Փետր. ժամը 17ին դէպի Գուրկազ, Վառնա, Գոնսթանցա, Օտէսա։

ՅԷՆԻՍԻԱ

Դշ. 5 Փետր. ժամը 17ին դէպի Գավալա, Սելանիկ, Փիրէա, Փաթրաս, Գրինտիզի, Վենետիկ, Թրիէսթ։

ՃԷԼԻՕ

Եշ. 6 Փետ. ճիշդ ժամը 17ին Փիրէա, Գրինտիզի, Վենետիկ և Թրիէսթ։

ՄԻՐԱ

Դշ. 12 Փետր. ժամը 15ին դէպի Գուրկազ, Վառնա, Գոնսթանցա, Տրապիզոն Սամսոն, Վառնա, Գուրկազ։

ՔԻՐԻՆԱԼ

Եշ., 13 Փետր. ժամը 20ին Ղալաթիոյ քարափէն դէպի Փիրէա, Գրինտիզի, Վենետիկ, Թրիէսթ։

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւններու համար դիմել Լոյդ Թրիէսթինոյի ընդհ. գործակալութեան, Մէրքէզ Ըսքէլա խան, Գալաթա, Թէլէֆոն 44877—8—9 կամ Բերայի ճիւղը Կալաթա Պարայ Թէլ 42490

Գործակալութիւնս հաստատուն շոգենաւային ընկերութիւններ մինչեւ և կապ պահելով հոլանտական ընկերութեանց հետ պատրաստ է։

Արեւի բոյր նաւահանգիստներու տոմսակներ ընդունիլ, փոխարէն ուղղակի ցանկալի։

Ռ. ԼԱՆ Տ'ԱԼՊԷՌ

ՀՐԵՂԷՆ ԻՇԽԱՆԸ

Ա. ՄԱՍ

"ՕՐԻԱՆ" ՆԱՒՈՒՆ ՄԷՋ

Այլեւս առանց ուշադրութիւն դարձնելու անոր, սկսաւ ջղային քայլերով չափչփել խոցը, մինչ կինը, կիսախուփ աչքերով կը հետեւէր անոր շարժումներուն՝ Զօրապետը (ինչպէս սովոր էր ընել իր բարկութեան միջոցին) ինքնիրեն կը խօսէր ...։

— Միւրան, Օ՜, այդ վայրի խոզը։ Ժիւնո՜ն, այդ Տօն Ժուանը։ Լա՜ն, այդ պայթուցիկ նիւթը։ Արնո՜։ Բասէվո՜լ, երաժիշտը, բանաստեղծը, սրիկաներ, ցանկասե՛ռներ. բոլորը՝. բոլորը՝ շատ սուղ պիտի վճարեն իրենց անկարգապահութեանց տուրքը։

Եւ իր Բորիքացիի արիւնը բորբոքած՝ սկսաւ հայհոյել...։

Բարկութեան անզուսպ դողին մէջ՝ ճակատը ողողուած տագնապալի քրտինքներով՝ յանկարծ կանգ առաւ...։

Ինքնազսպումի, հեռատեսութեան յեղակարծ մտացիութիւն մը եկաւ խաղաղացնել զինքը։

— Եթէ ես մէկին գլուխը առնեմ՝ պէտք է բոլորին ալ այդ ուղղութեամբ քաւել տամ իրենց յանցանքները։

Ակադեմական մը, բանաստեղծ մը, երաժիշտ մը. վերջապէս մեծ անհրաժեշտութիւններ չեն ինձի համար, անոնց «հախ»էն գալը դիւրին է ...։ Բայց Միւրա՞ա, Ժիւնո՞, Լա՞ն։ Մինթ ասոնք չե՞ն կազմեր իմ աչքս բաղուկս, ի՞նչպէս ես զանոնք չեղոքացնեմ Եգիպտոսը գրաւելէ առաջ։

Թեւերը եռին կապած, աչքերը կրակ ու բոց, կը շարունակէր անդադար երթեւեկել ու խօսիլ.

— Միւս կողմէ աչք գոցել, չը տեսնել ու չլսել ձեւացնել այս բոլորը. ինքզինքս պզտիկցնել, իմ ազդեցութիւնս նուազեցնել չպիտի՞ նշանակէ ... սակայն և այնպէս ...։

Երեւակայութիւնը գնաց գտնել Ժոզէֆինը, ո՞ւր էր արդեօք այդ պահուն։ Փարիզ կը գտնուէր, տնտարակոյս։ Ճաշկերոյթի թերեւս Պառասի քով կամ անդէսի մը մէջ Թալիէնի հետ։ Թրիվզլիի պարահանդէսներէն մէկուն մէջ՝ շրջապատուած իր վրայ հիացողներու խումբէ մը և կամ ... իր սիրահարին թեւերուն մէջ։

Այդ վերջին գաղափարին յղացումով դէմքը առաւ խիստ խոժոռ ու սրանեղի արտայայտութիւն մը. որովհետեւ, հակառակ իր կնոջ ինքնարդարութեան փորձերուն, օրանցմով կը փափաքէր սրբագրել իր անցեալի սայթաքումները, Պոնապարթի սրտին մէջ միշտ կը քանար կասկած մը՝ որ պատրաստ էր պատէն ոտիթով մը վերակենդանանալու...։

Անոր բաժանումը դրած էր իր կնոջ սրտին վրայ անհեռանալի կսկիծ մը ... առած էր անոր տեսակ մը մեղամոռնութիւն՝ որմէ քուժուիլ անկարելի կը թուէր, անոր բացակայութեան, կարծես կեանքը իրեն համար պիտի դառնար առանձնութիւնի չարչ մը եւ ժպիտը չպիտի ծաղկէր իր անոյշ այտերուն վրայ մինչև վերադարձը։ ... Այս բոլորը միթէ դերասանական խաղեր չէ՞ն։

Բաժանումի իրիկունը երբ ժոզէֆին բարձրացած պատուհանը կը ճճէր իր թաշկինակը, որքա՜ն փափաքելի պիտի ըլլար որ անմահ փոթորիկ մը բերած ըլլար զայն Պոնապարթի առջև։ Զօրավարը զայն վերցուցած երբ իր այտերուն առնէր, պիտի դնէր այդ յիշատակելի թաշկինակին վրայ քիւր դրդռիլ և յուզիչ քաղցրահոտութեանց հետ, տամկութիւն մը՝ որ իր սիրոյը պիտի յուզէր։ Անիկա Ժոզէֆինի արցունքը չէ՞ր։ Բայց այս բոլորը ի՞նչպէս կրնային ըլլալ. ո՞ւտ, կեղծի՞ք և ապերախտութիւն...։

Զպիտի՞ փափաքէր նապոլէոն որ իր ճգնաժամային միջոցներուն մէջ, երբ իր քարէսին վրայ հակած՝ աշխատած ու յոգնած կ'ըլլար, յանկարծ Ժոզէֆին երեւան դար և իր այնքան փափուկ ձեռքը դնէր ամուսնին վրայ, իր անգին ժպիտներէն մին ձգէր անոր այտերուն գուչէր։ — Սիրելի՛ս, Տէ՛ր քու բացակայութիւնդ ինձ համար մահ է, չեմ դիմանար այլեւս։ Սիրոյ կեանքը դիս փարձել տուր անկարելին, եւ վերջապէս յանցայ գալ մօտդ. քեզ միխթարելու, քու յոգնութիւնդ ապահովելու համար.»

Ուրեմն որքա՜ն պաշտելի և սիրելի պիտի դնդապետին կնոջ իր գրած հերոսութիւնը, որ հակառակ զինուորական խիստ արգելքի յաջողեր է մօտ մնալ իր ամուսնի աչք առած ամէն մահացու վտանգներուն դիմաց։ Նոյնիսկ իր ամուսնին դժուարին կեանքներուն հրեշտակի մը հակելու անոր վրայ։

Այլեւս միտքը խուժող բոլոր գաղափարներու խառնիճաղանջի պայքարին մէջ, քարտաբերութիւնը անհետացաւ իր մէջ ու բնաւ չմնաց։ Հեռաւ այդ կիներուն մոլեգնոտ պատիժներու ուղղութեամբ, այլ

(Շար.)